

LAAVA

Laatua ja vaikuttavuutta

TYÖVOIMAKOULUTUKSEN JÄLKEEN

Seurantaraportti Keski-Suomen ELY-keskuksen hankkimiin työvoimakoulutuksiin osallistuneista työnhakijoista ennen ja jälkeen työvoimakoulutuksen

Teemu Vauhkonen

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Sisällys

Tiivistelmä	3
1. Johdanto	4
1.1 Työvoimakoulutukset	4
2. Työvoimakoulutusten vaikuttavuus	6
3. Asetelma	8
4. Tulokset	9
5. Johtopäätökset	18
Liite 1 Aineiston taustamuuttujat.....	19
6. Lähteet	20

Tiivistelmä

Raportissa tarkastellaan Keski-Suomen ELY-keskuksen hankkimiin työvoimakoulutuksiin osallistuneiden työnhakijoiden työssäoloa, tuloja sekä maksettuja ja saatuja tulonsiirtoja ennen ja jälkeen työvoimakoulutukseen osallistumisen. Analyysissa tarkasteltiin ammatillisiin työvoimakoulutuksiin osallistuneita työnhakijoita näillä mittareilla suhteessa kaltaistettuun verrokkiryhmään, joka muodostettiin näihin koulutuksiin niin ikään hakeneista työnhakijoista, jotka eivät näihin koulutuksiin kuitenkaan osallistuneet. Lisäksi raportissa tarkastellaan myös yrittäjäkoulutuksiin osallistuneita työnhakijoita sekä kotoutumiskoulutuksiin ja maahanmuuttajille tarkoitettuihin ammatillisiin työvoimakoulutuksiin osallistuneita maahanmuuttajataustaisia työnhakijoita. Näissä tarkasteluissa ei kuitenkaan ollut vertailuasetelmaa. Aineistona käytettiin Keski-Suomen ELY-keskuksen keräämiä tietoja sekä Tilastokeskuksen rekistereitä.

Analyysin mukaan Keski-Suomen ELY-keskuksen hankkimiin työvoimakoulutuksiin osallistuneiden työnhakijoiden työllisyys ja tulot kehittyivät positiivisesti koulutukseen osallistumisen jälkeen niin ammatillisiin työvoimakoulutuksiin, yrittäjäkoulutuksiin, kotoutumiskoulutuksiin kuin maahanmuuttajille tarkoitettuihin ammatillisiin työvoimakoulutuksiin osallistuneilla. Ammatillisiin työvoimakoulutuksiin osallistuneista työllisyys parani seuranta-aikana eniten ICT-alan koulutuksiin sekä puhtaus- ja vartiointialan koulutuksiin osallistuneilla, ja vähiten työllisyys parani majoitus- ja ravitsemisalan koulutuksiin osallistuneilla.

Arvioitaviin työvoimakoulutuksiin osallistuneiden työllisyys oli verrokkiryhmän työnhakijoita parempaa sekä lyhyellä että pidemmällä aikavälillä. Tulosten mukaan on siten mahdollista, että Keski-Suomen ELY-keskuksen hankkimilla työvoimakoulutuksilla on edistetty koulutukseen osallistuneiden työnhakijoiden työllisyyttä. Sen sijaan tulokehityksen sekä maksettujen ja saatujen tulonsiirtojen osalta ei ryhmien välillä havaittu tilastollisesti merkitseviä eroja seuranta-ajalla työvoimakoulutukseen osallistumisen jälkeen.

1. Johdanto

Työvoimakoulutukset ovat potentiaalinen tapa edistää työmarkkinoiden toimintaa. Suomessa työmarkkinoiden toiminnan sujuvoittamisen tarve korostuu, kun työvoimapula jarruttaa talouskasvua, huolimatta siitä, että työttömyys on pysynyt samalla tasolla viimeisten 20 vuoden ajan (katso Kangasharju 2022). Vuoden 2023 kevättalvella työttömiä oli noin 400 000. Pätevää työvoimaa ei ole löydetty avoimiin työpaikkoihin, ja myös pätevän työvoiman ja työn välisen kohtaannon toimimattomuus on ongelma (Työ- ja elinkeinoministeriö 2023). Arviolta jopa 130 000 työsuhdetta on jäänyt syntymättä, koska työhön ei ole löytynyt tekijää (Pylkänen 2022).

Työllisyyden merkitys korostuu, kun otetaan huomioon matalasta syntyvyydestä johtuva väestörakenteen muutos. Tulevaisuudessa työvoiman määrä vähenee, kun taas ikääntyneiden määrä kasvaa (Kangas ynnä muut 2020). Vuonna 2030 jokaista sataa työkäistä kohti on 80 huollettavaa henkilöä (Eläketurvakeskus 2012). Ikääntyneiden osuuden kasvu väestössä johtaa myös terveydenhuolto-, hoiva- ja eläkekustannusten kasvuun, mutta nykyinen veroaste ja veropohja eivät riitä julkisten menojen kattamiseen (Korkman 2019). Kokonaismenot kasvavat, kunnes suuret ikäluokat ovat kuolleet (Eläketurvakeskus 2012).

Vaikka työllisyysasteen nostaminen ei yksin riitä ratkaisemaan väestörakenteen muutoksesta johtuvia ongelmia, se kuitenkin on osa ratkaisupyrkimyksiä. Vuonna 2016 OECD:n raportissa korostettiin suomalaisen aktiivipolitiikan tehottomuutta. Aktiivipolitiikka pyrkii lieventämään epätäydellisistä työmarkkinoista johtuvia haittoja, erityisesti työttömyyttä ja yritysten vaikeuksia löytää sopivaa työvoimaa (Heinonen ynnä muut 2004). Julkinen valta käyttää aktiivipolitiikkaa edistääkseen työttömien mahdollisuuksia työllistyä vaikuttamalla heidän taitoihinsa ja tuloihinsa sekä yritysten työllistämiskustannuksiin (Hämäläinen 2013).

Työvoimakoulutuksen rooli aktiivipolitiikan työkaluna korostuu erityisesti rakenteellisen työttömyyden ehkäisemisessä (Tuomala, 2002). Työvoimakoulutuksen tarkoituksena on auttaa koulutukseen osallistujia kehittämään taitoja ja pätevyksiä, jotka vastaavat työmarkkinoiden tarpeita – ja siten vähentämään myös työttömyyttä (katso Alasalmi ynnä muut, 2022). Työnantajien näkökulmasta on keskeistä, että työvoimakoulutukset voivat nostaa työn kokonaistarjontaa (Brown & Koettl, 2015) ja auttaa siten työvoimapulassa. Lisäksi työvoiman kysynnän ollessa vähäistä, työvoimakoulutusten avulla voidaan yrittää ylläpitää tai nostaa työnhakijoiden ammattitaitoa (Tuomala, 2002).

Kantaväestön työllisyysongelman ratkaisemiseksi on ehdotettu työvoiman saannin varmistamista maahanmuuton avulla. Tähän mennessä noin puolet Suomeen suuntautuvasta maahanmuutosta on perustunut työhön tai opiskeluun (Raunio 2015). Kuitenkin vain vähän opiskelemaan tulleista maahanmuuttajista suunnittelee jäävänsä Suomeen pysyvästi töihin. Maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen tavoitteena on auttaa heitä sopeutumaan suomalaisiin työmarkkinoihin, oppimaan suomen kieltä ja saamaan työtä. Maahanmuuttajataustaisten työnhakijoiden tarpeisiin räätälöidyn ammatillisen työvoimakoulutuksen tavoitteena on suora työllistyminen.

Raportissa tarkastellaan Keski-Suomen ELY-keskuksen hankkimiin työvoimakoulutuksiin osallistuneiden työnhakijoiden koulutuksen jälkeistä työmarkkinoille osallistumista, tulokehitystä sekä heidän maksamiaan ja saamiaan tulonsiirtoja. Raportissa sekä kuvaillaan eri koulutukseen osallistuneita näillä mittareilla että vertaillaan työvoimakoulutuksiin osallistumisen yhteyttä näihin mittareihin suhteessa kaltaistettuun verrokki-ryhmään. Työvoimakoulutuksia, joita raportissa tarkastellaan, ovat ammatilliset työvoimakoulutukset, yrittäjäkoulutukset, kotoutumiskoulutukset ja maahanmuuttajille suunnatut ammatilliset työvoimakoulutukset.

Raportti on osa Keski-Suomen ELY-keskuksen ESR-rahoittamaa Laava-hanketta, joka keskittyy TE-palveluhankintojen vaikuttavuuden ja tulokselisuuden kehittämiseen. Hankkeen painopistealueina ovat TE- ja työllisyyspalvelujen vaikuttavuuden arviointi, tulosperusteisten hankintamallien parantaminen sekä vaikuttavuuden arvioinnin hyödyntäminen raportoinnissa ja päätöksenteossa. Lisäksi hankkeen tavoitteena on luoda uusia työllisyyttä edistäviä TE-palveluita yhteistyössä työllisyyden kuntakokeilujen, TE-asiantuntijoiden ja asiakkaiden kanssa. Palvelut kohdennetaan erityisesti nuorille, osatyökykyisille ja yli 50-vuotiaille henkilöille ja ne sisällytetään Keski-Suomen TE-palveluiden valikoimaan. (Keski-Suomen ELY-keskus, 2022)

1.1 Työvoimakoulutukset

Työvoimakoulutukset ovat suunnattuja työttömille ja työttömyysuhanalaisille aikuisille, jotka ovat jo suorittaneet oppivelvollisuutensa. Koulutuksilla pyritään lisäämään osallistujien osaamista ja parantamaan heidän mahdollisuuksiaan työllistyä avoimille työmarkkinoille. Tämän lisäksi koulutukset pyrkivät turvaamaan työnantajien työvoiman saataavuuden. Koulutuksiin valitaan henkilöitä, joilla on TE-toimiston toteama koulutustarve ja riittävän hyvät mahdollisuudet työllistyä tavoitteena olevaan ammattiin koulutuksen jälkeen. (Alasalmi ynnä muut 2022, 13)

TE-toimisto voi ohjata työnhakijan työvoimakoulutukseen tai työnhakija voi hakeutua koulutukseen itsenäisesti. TE-toimisto arvioi kuitenkin työnhakijan soveltuvuuden työvoimakoulutukseen ja siihen ammattiin, johon koulutus tähtää. Koulutuksen järjestäjä voi myös olla mukana tekemässä valintoja. Valintaryhmään voi kuulua myös työnantajien edustajia, mikäli he osallistuvat koulutuksen rahoittamiseen tai järjestämiseen. Ammatilliset työvoimakoulutukset ovat yleensä kestoaltaan 3–9 kuukautta. (Sundvall 2017)

Työvoimakoulutukset voivat olla ammatillisia työvoimakoulutuksia, yrittäjäkoulutuksia tai yhteishankintakoulutuksia (Rekry-, Täsmä- ja Muutoskoulutuksia), taikka niin sanottuja F.E.C koulutuksia (Further Educated with Companies). Lisäksi työvoimakoulutuksena hankitaan maahanmuuttajille kotoutumiskoulutusta, joka sisältää esimerkiksi kieliopintoja (Alasalmi ynnä muut 2022, 13). Kotoutumiskoulutukset muodostavatkin työvoimakoulutuksista suurimman osan ja ammatilliset työvoimakoulutukset toiseksi suurimman osan (Uudenmaan ELY-keskus 2022). Työvoimakoulutuksina hankitaan myös maahanmuuttajille tarkoitettua ammatillista työvoimakoulutusta.

2. Työvoimakoulutusten vaikuttavuus

Ammatillisten työvoimakoulutusten potentiaalisten työllisyyttä parantavien vaikutusten arvioidaan sisältävän ainakin kaksi mekanismia. Ensinnäkin ne voivat kasvattaa työnhakijoiden inhimillistä pääomaa, mikä edistää työvoimaan kuuluvien työllisyyttä (Brown & Koettl 2015). Toisekseen työvoimakoulutusten läpikäyminen voi toimia työllistymistä edistävänä positiivisena signaalina työnantajille, etenkin jos työnhakija on ollut pidempään poissa työmarkkinoilta (katso esimerkiksi Liehti ynnä muut 2017).

Cardin, Klujen ja Weberin (2018) meta-analyysissä tarkasteltiin eri maissa tehtyjä tutkimuksia, jotka käsitelivät inhimillisen pääoman kasvattamiseen tähtääviä ohjelmia, kuten suomalaisten ammatillisten työvoimakoulutusten kaltaisia ohjelmia. Tutkimuksessa havaittiin, että näillä ohjelmilla oli lyhyellä aikavälillä pieniä tai jopa negatiivisia vaikutuksia,

mutta pidemmällä aikavälillä (2–3 vuotta koulutuksen suorittamisen jälkeen) positiiviset vaikutukset olivat suurempia. Suoraan työhön suuntautuvilla toimenpiteillä, kuten palkkatuetulla työllä, havaittiin olevan työllisyysvaikutuksiltaan vakaampi vaikutus kuin työvoimakoulutuksilla. Julkisen sektorin työllistämistoimenpiteiden vaikutus oli kokonaisuutena vähäistä tai jopa negatiivista riippumatta seuranta-jakson pituudesta. Pitkäaikaistyöttömät hyötyivät kuitenkin kaiken kaikkiaan eniten työllistämistoimenpiteistä, myös työvoimakoulutuksista.

Myös Brown ja Koettl (2015) arvioivat kansainvälisessä kirjallisuuskatsauksessaan, että työvoimakoulutuksella on positiivisia työllisyysvaikutuksia erityisesti pitkäaikaistyöttömien keskuudessa. Kirjoittajien mukaan työpaikoilla toteutetut työvoimakoulutukset ovat tehokkaampia kuin luokkahuoneissa toteutetut. Tarkasti kohdennetuilla pienillä

koulutuksilla on heidän mukaansa usein positiivisia työllisyysvaikutuksia. Vaikka työvoimakoulutukset ovat suhteellisen kalliita, tarkasti kohdennettujen koulutusten katsotaan olevan myös kustannustehokkaita. Kirjoittajat korostavat, että koulutuksilla voidaan auttaa pitkäaikaistyöttömiä pysymään työmarkkinoilla ja päivittämään taitojaan, vaikka niiden välitöntä positiivista vaikutusta työllisyyteen ei olisikaan.

Caliendon ja Schmidln (2016) kansainvälisessä kirjallisuuskatsauksessa todettiin, että luokkahuonetyyppinen koulutus voi vaikuttaa positiivisesti nuorten työllistymismahdollisuuksiin. Kuitenkin joissain tutkimuksissa ei havaittu mitään vaikutuksia nuorten työllistymiseen. Toisaalta työvoimakoulutuksella havaittiin olevan negatiivinen vaikutus nuorten tutkintotavoitteeseen koulutukseen osallistumiseen. Joillekin nuorille työvoimakoulutus saattoi muodostua vaihtoehdoksi tutkintotavoitteeseen koulutukseen osallistumiselle.

Caliendon ja Schmidln katsauksessa huomattiin, että nuorten työllistymiseen kohdistuvat vaikutukset olivat negatiivisimmat yrityslähtöisissä koulutuksissa, mikä saattoi olla yllättävää. Kuitenkaan yrityslähtöisten työvoimakoulutusten kohdalla ei havaittu edellä kuvattuja negatiivisia koulutusvaikutuksia. Tutkijat suhtautuivat kuitenkin epäilevästi yrityslähtöisten koulutusten negatiivisiin työllisyysvaikutuksiin, koska nämä tutkimukset tehtiin negatiivisten työmarkkinaolosuhteiden aikana. Lechnerin ja Wuncihin (2009) analyysin mukaan työvoimakoulutuksen vaikutus oli kuitenkin suurempi korkean työttömyyden oloissa, mutta näillä olosuhteilla voi olla erilainen vaikutus nuoriin kuin pidempään työmarkkinoilla olleisiin aikuisiin (katso esimerkiksi Sutela 2021).

Caliendo ja Schmidl (2016) kuitenkin esittävät selitykseksi nuorten keskuudessa havaituille negatiivisille vaikutuksille myös sen, että käytännönläheisellä työvoimakoulutuksella pyritään tukemaan usein heikoimmassa asemassa olevia nuoria, jotka tarvitsisivat kuitenkin usein intensiivisempää tukea. Korkeamman koulutuksen omaavilla nuorilla puolestaan negatiiviset vaikutukset voivat tutkijoiden mukaan liittyä näiden koulutusten huonoon maineeseen, jolloin koulutukseen osallistumisella voi olla työllistymistä haittaavaa leimautumisvaiku-

tusta. (Caliendo ja Schmidl 2016) Maahanmuuttajien kohdalla työvoimakoulutuksista keskeisiä ovat erityisesti kotoutumiskoulutukset, joiden vaikuttavuutta on toistaiseksi arvioitu varsin vähän.

Kotimaisen Tuomalan (2001) tutkimusten mukaan työvoimakoulutus edistää jonkin verran työttömien mahdollisuuksia työllistyä avoimille työmarkkinoille. Työvoimakoulutus hyödytti enemmän paremmin koulutettuja henkilöitä kuin pelkän perusasteen suorittaneita. Myös Ahon ja muiden (2018) tutkimuksessa tarkasteltiin erilaisten työvoimapolitiittisten toimenpiteiden vaikuttavuutta ja arvioitiin, että ammatillinen työvoimakoulutus sekä yrityksiin työllistämisen palkkatuki edistävät työllistymistä. Tuoreemmassa Alasalmen ja tutkimusryhmän (2022) tutkimuksessa havaittiin, että ammatillinen työvoimakoulutus nostaa osallistujien työllisyyttä keskimäärin 5–10 prosenttiyksikköä ja keskimääräisiä vuosittaisia palkkatuloja noin 2 500 euroa, riippuen tarkasteluajankohdasta ja kohderyhmästä. Pidempikestoilla koulutuksilla havaittiin olevan suuremmat työllisyys- ja tulovaikutukset kuin lyhyemmällä koulutuksilla.

3. Asetelma

Taulukko 1. Keski-Suomen ELY-keskuksen hankkimien ammatillisten työvoimakoulutusten koulutusalat ja tavoiteammatit

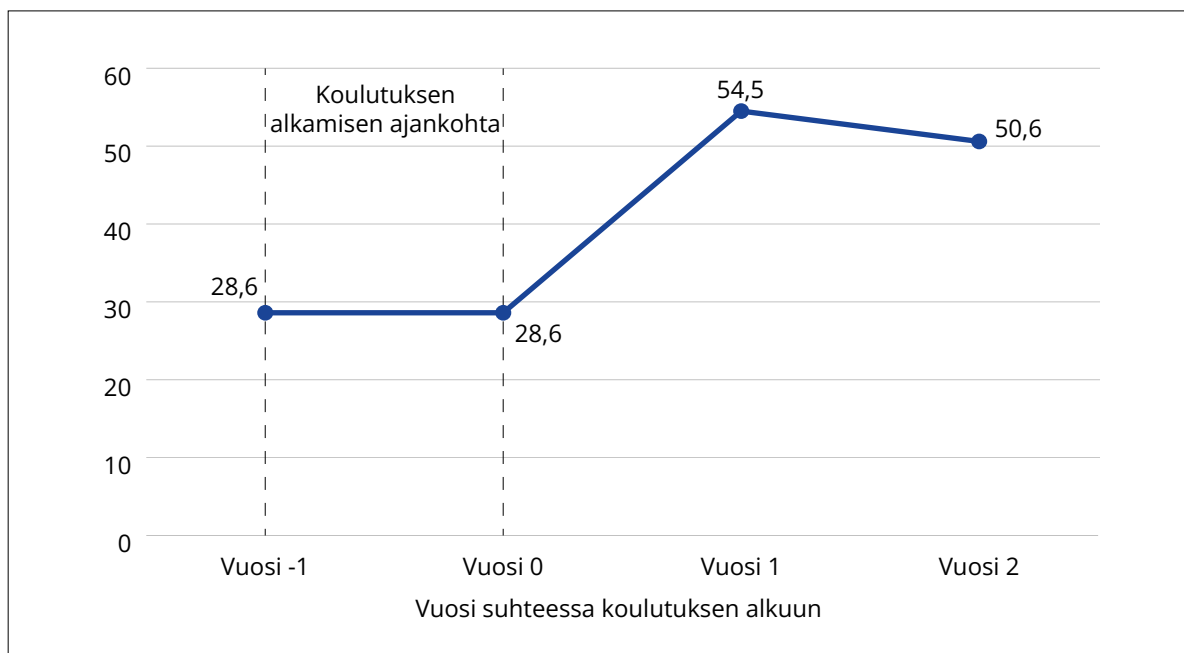
Koulutusala	Tavoiteammatti
ICT-ala	Ohjelmoija, ohjelmisto- ja sovellustyön erityisasiantuntija, tieto- ja viestintäteknologian erityisasiantuntija, käytönsuunnittelijätietotekniikka, Atk-suunnittelija
Rakennus- ja tekniikan ala	Kaivinkoneenkuljettaja, raudoittaja, telineasentaja, rakennussaneeraaja, laatoittaja, rakennustyöntekijä, uunimuurari, koneteknikko, hitsaaja, koneasentajat ja -korjaajat, koneistaja, hydraulikka- ja pneumatiikka-asentaja, konepuusepä, sähköasentaja, konepaja- ja valimotyöntekijä, tuotannonsuunnitteluinsinööri, hirsirakentaja, sisustuskirvesmies
Logistiikka ja kuljetus	Varastotyöntekijä, kuljetustyöntekijät, raskaiden moottoriajoneuvojen kuljettajat, henkilö-, taksi- ja pakettiautonkuljettajat
Sote-ala	Lähihoitajat ja muut terveydenhuollon työntekijät ja kodinhoitajat
Majoitus- ja ravitsemisala	Keittiötyöntekijä, ravintolatyöntekijä, keittiöapulainen, kahvilamyyjä, matkatoimistovirkailija
Kaupan ja hallinnon ala	Myynnin, markkinoinnin ja tiedotuksen työntekijät, markkinointisuunnittelija, liike-elämän ja hallinnon erityisasiantuntijat, taloushallinnon toimistotyöntekijät, kirjanpitäjä
Puhtausala ja vartiointi	Siivoaja, vartija, kiinteistöhuollon työntekijä
Kotoutumiskoulutus	Maahanmuuttajille suunnatussa kotoutumiskoulutuksessa ei tavoiteammattia
Maahanmuuttajille suunnatut työvoimakoulutukset	Siivousala, hoitoala, varastotyö

4. Tulokset

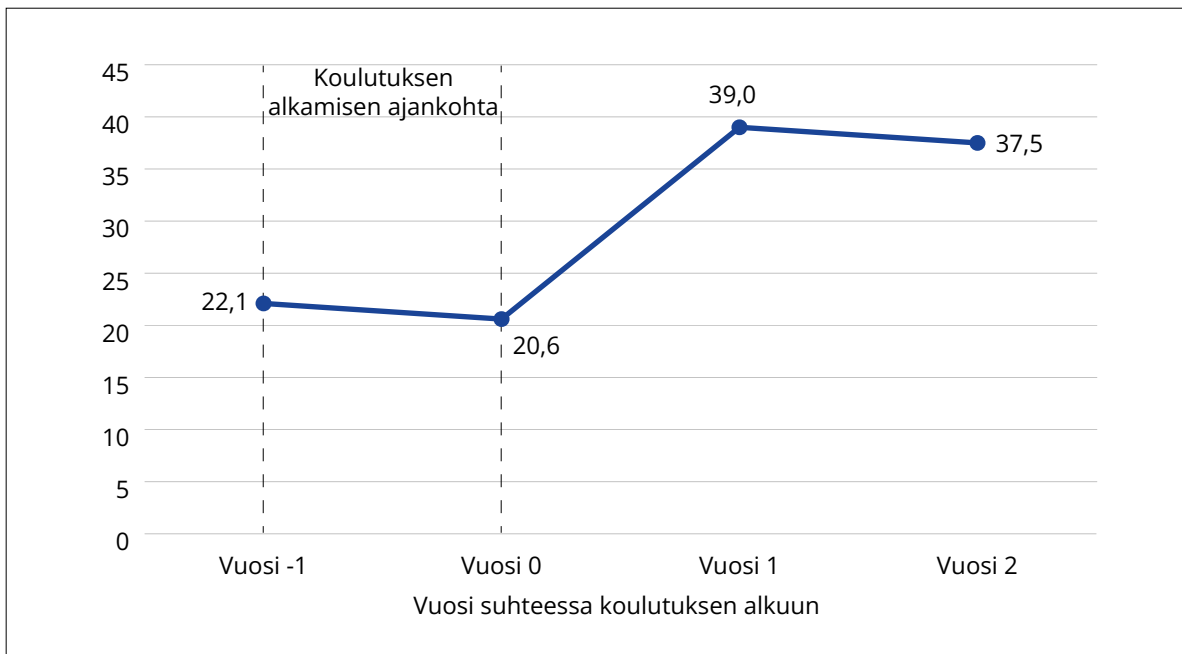
Aluksi esitellään eri ammatilliseen työvoimakoulutukseen osallistuneiden työssäoloissa tapahtuneita muutoksia koulutusaloittain. Sen jälkeen tarkastellaan yrittäjäkoulutuksiin, kotokoulutuksiin ja maahanmuuttajille suunnattuihin työvoimakoulutuksiin osallistuneita samoilla mittareilla. Lopuksi tarkastellaan näillä mittareilla arvioitaviin ammatillisiin työvoimakoulutuksiin osallistuneita kokonaisuudessaan, ja lopuksi tarkastellaan yhdessä kaikkia ammatillisiin työvoimakoulutuksiin osallistuneiden työssäoloa, tuloja sekä maksettuja ja saatuja tulonsiirtoja suhteessa kaltaistettuun verrokkiryhmään.

Analyysia seuratessa edellä esitetystä on hyödyllistä muistaa se, että "vuosi 0" on seurannan alkamisvuosi, jonka aikana työnhakijat olivat osallistuneet arvioitaviin työvoimakoulutuksiin ja joihin verrokkiryhmän työnhakijat olivat hakeneet, vaikkakaan eivät osallistuneet. "Vuosi 1" on vuotta 0 seuraava vuosi ja "vuosi -1" sitä edeltävä vuosi. Lisäksi on hyödyllistä muistaa, että vastemuuttujista työssäolo mittaa tilannetta kunkin seurantavuoden lopulla ja kokonaistulot, palkkatulot sekä maksetut ja saadut tulonsiirrot tilannetta kunkin seurantavuoden aikana.

Aluksi tarkastellaan ammatillisiin työvoimakoulutuksiin osallistuneiden työllisyyttä sen mukaan, minkä alan koulutukseen he osallistuivat. **Kuviossa 1** esitetään ICT-alan koulutukseen osallistuneiden työllisyys seuranta-aikana, ja kuviossa 2 rakennus- ja tekniikan alan koulutukseen osallistuneiden työllisyys samana ajanjaksona. **Kuviosta 1** ilmenee, että ICT-alan koulutukseen osallistuneiden työllisyys oli seurantavuoden 0 lopulla samalla tasolla kuin koulutusta edeltävän vuoden (-1) lopulla. **Kuviosta 2** taas nähdään, että rakennus- ja tekniikan alan koulutukseen osallistuneiden työllisyys oli vuoden 0 lopulla vain 1,5 prosenttiyksikköä vähäisempää kuin koulutusta edeltävän vuoden lopulla. Sekä ICT-alan että rakennus- ja tekniikan alan koulutukseen osallistuneiden työllisyys parani merkittävästi seurantavuoden 1 aikana: seurantavuoden 1 lopulla ICT-alan koulutukseen osallistuneiden työllisyys oli noussut peräti 26 prosenttiyksikköä ja rakennus- ja tekniikan alan koulutukseen osallistuneiden reilut 18 prosenttiyksikköä seurantavuoden 0 lopulta. Sen sijaan seurantavuoden 2 lopulla näihin koulutuksiin osallistuneiden työllisyys oli laskenut muutama prosenttiyksikön verrattuna seurantavuoden 0 loppuun.

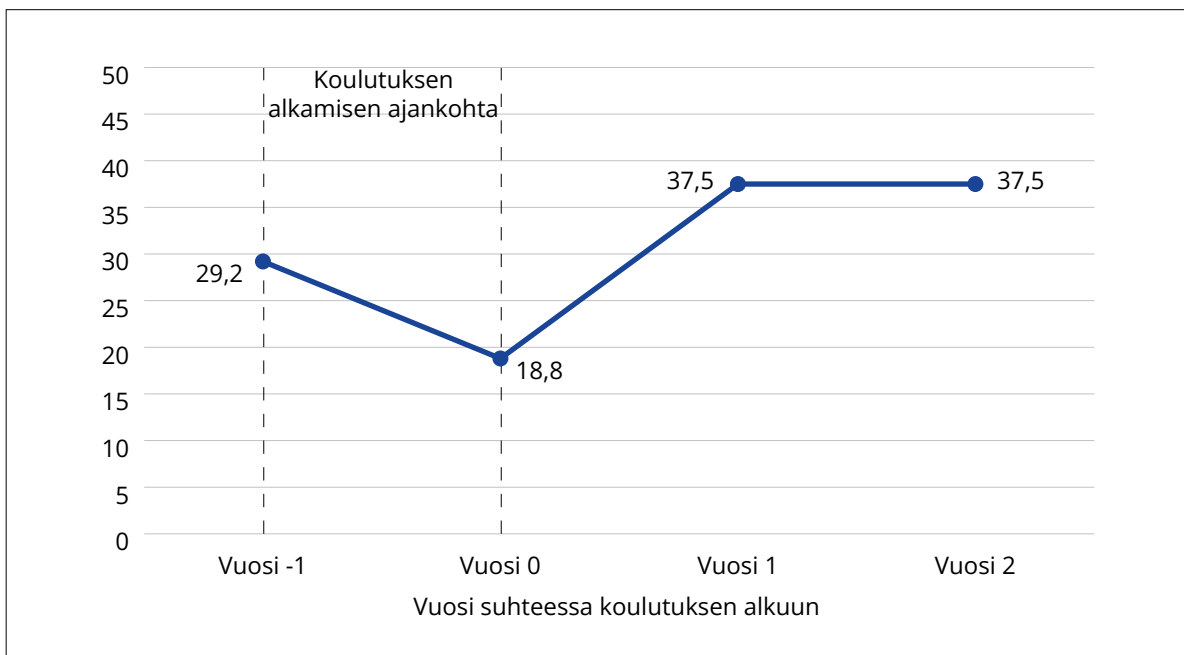
Kuvio 1. ICT-alan koulutuksiin osallistuneiden työllisyys seuranta-ajalla kunkin vuoden lopulla (%)

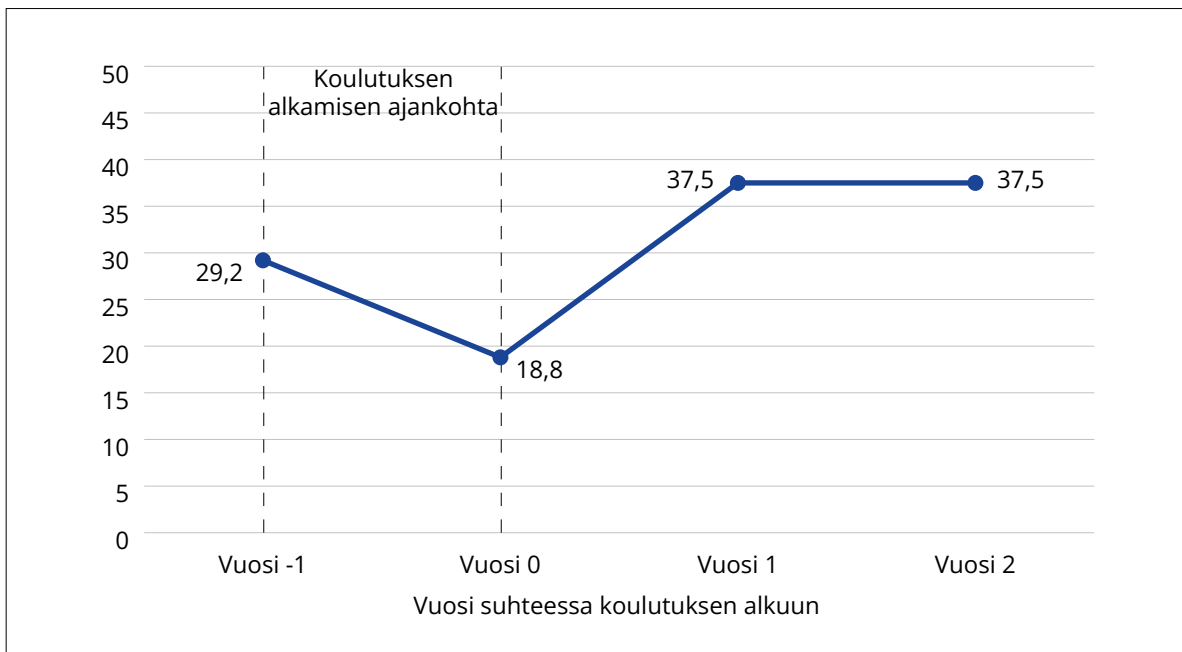
Kuvio 2. Rakennus- ja tekniikan alan koulutukseen osallistuneiden työllisyys seuranta-ajalla kunkin vuoden lopulla (%)

Kuvioissa 3-5 esitetään logistiikka- ja kuljetus-, majoitus- ja ravitsemis- sekä kaupan ja hallinnon alan koulutuksiin osallistuneiden työllisyystilanne seurantajakson aikana. Kuvioista käy ilmi, että näiden kolmen alan koulutuksiin osallistuneiden työllisyys laski merkittävästi seurantavuoden 0 loppuun mennessä, toisin kuin ICT-alan koulutuksiin osallistuneilla. Kuitenkin myös näihin koulutuksiin osallistuneiden työllisyys nousi merkittävästi seurantavuoden 1 loppuun mennessä. Työllisyys nousi tällä aikavälillä erityisesti kaupan ja hallinnon alan koulutuksiin osallistuneilla (23,5 prosenttiyksikköä).

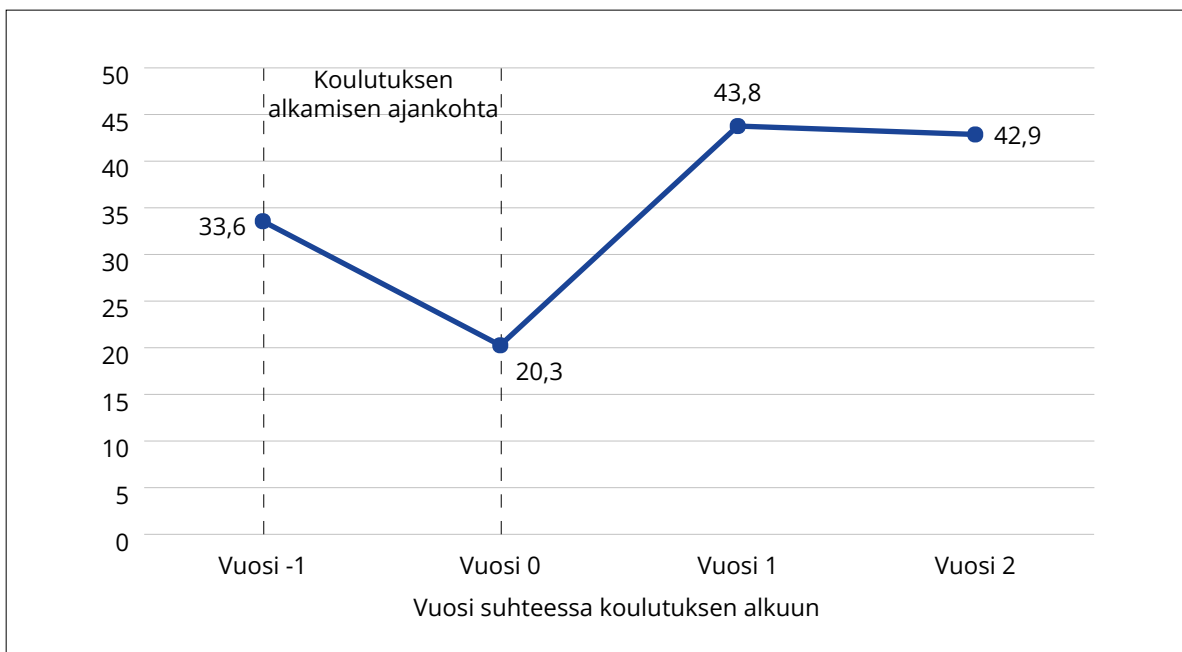
Logistiikka- ja kuljetusalan koulutukseen osallistuneiden työllisyys kasvoi tarkastelujaksolla alle 19 prosenttiyksiköllä, kun taas majoitus- ja ravitsemisalan koulutukseen osallistuneilla työllisyys nousi vajaat 15 prosenttiyksikköä. Majoitus- ja ravitsemisalan koulutukseen osallistuneilla työllisyys kasvoi tarkastelujakson ensimmäisten kahden vuoden aikana alle 5 prosenttiyksiköllä. Logistiikka- ja kuljetusalan sekä kaupan ja hallinnon alan koulutuksiin osallistuneiden työllisyys ei kasvanut seurantavuosien 1 ja 3 välillä, mutta koko tarkastelujakson aikana näihin koulutuksiin osallistuneiden työllisyys oli kuitenkin korkeammalla tasolla kuin majoitus- ja ravitsemisalan koulutuksiin osallistuneiden työllisyys.

Kuvio 3. Logistiikka- ja kuljetusalan koulutuksiin osallistuneiden työllisyys seuranta-ajalla kunkin vuoden lopulla (%)

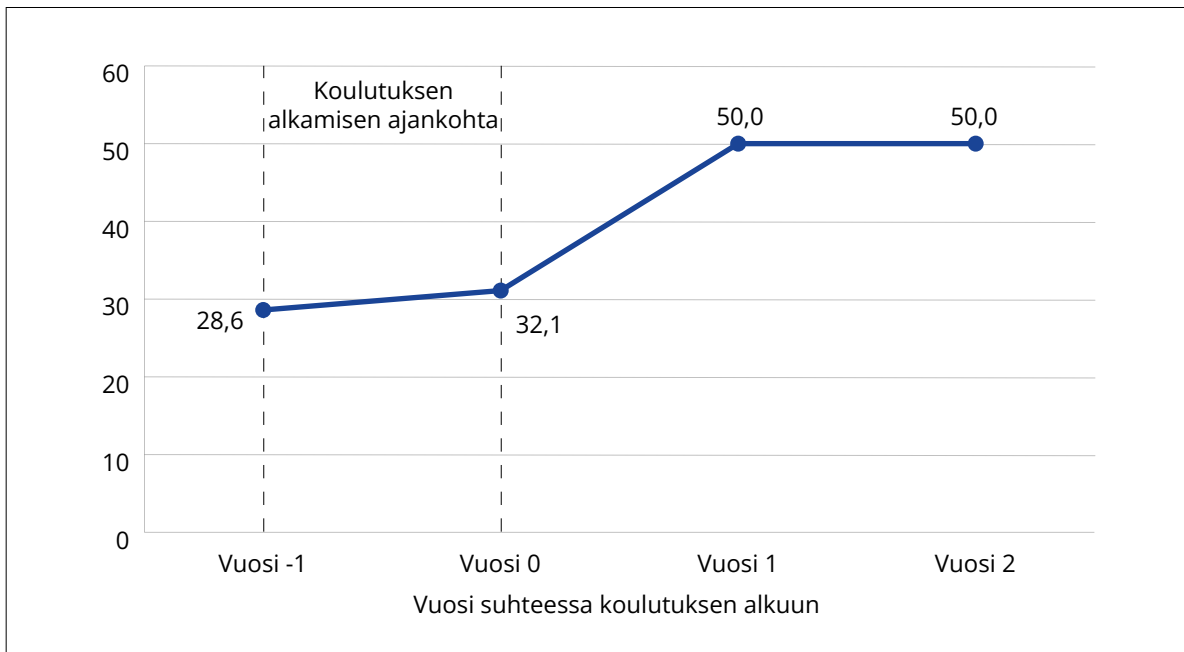
Kuvio 4. Majoitus- ja ravitsemisalan koulutuksiin osallistuneiden työllisyys seuranta-ajalla (%)

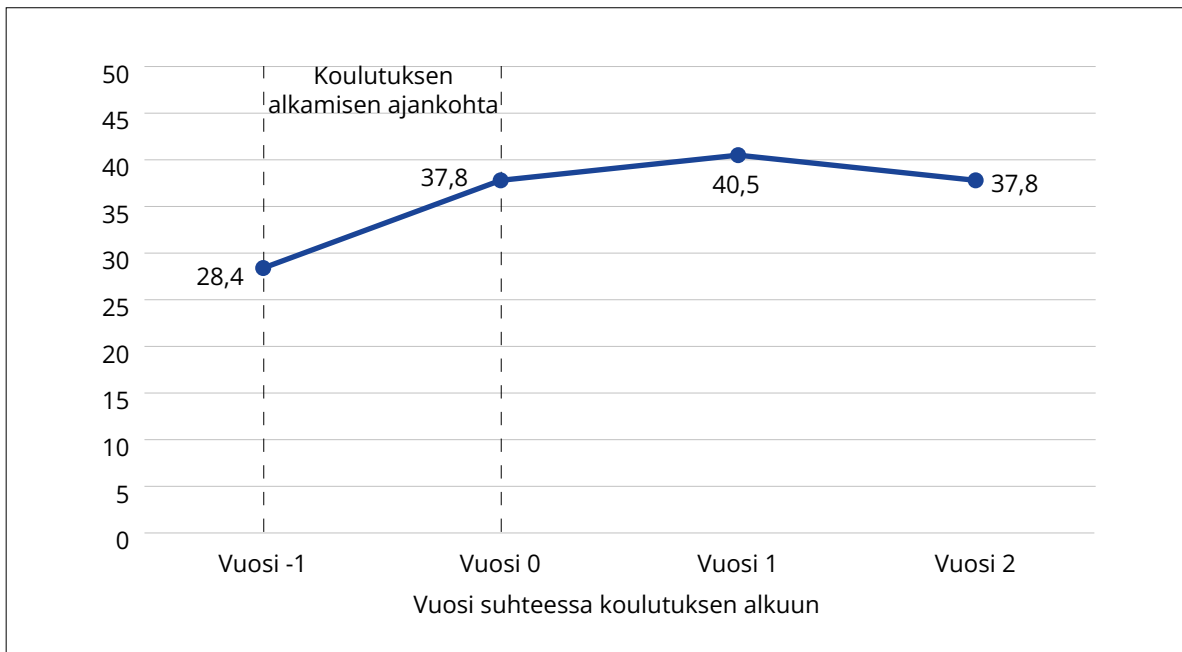
Kuvio 5. Kaupan ja hallinnon alan koulutuksiin osallistuneiden, työllisyys seuranta-ajalla kunkin vuoden lopulla (%)

Kuviossa 6 esitetään puhtausalan ja vartiointialan koulutukseen osallistuneiden ja **kuviossa 7** sosiaali- ja terveysalan koulutukseen osallistuneiden työllisyys seuranta-aikana. **Kuvioista 6 ja 7** käy ilmi, että näiden alojen koulutukseen osallistuneiden työllisyys oli parantunut jo koulutusta edeltävän vuoden lopussa seurantavuoden 0 lopulla (sosiaali- ja terveysalan koulutukseen osallistuneilla reilut 9 prosenttiyksikköä ja puhtausalan ja vartiointin koulutukseen osallistuneilla vajaat 4 prosenttiyksikköä). Työllisyys parani molemmissa ryhmissä

seurantavuoden 1 loppuun mennessä. Puhtausalan ja vartiointialan koulutukseen osallistuneilla työllisyyden kehitys seurantavuosien 0 ja 1 välillä oli suurempaa (+18 prosenttiyksikköä) kuin sosiaali- ja terveysalan koulutukseen osallistuneilla (+3 prosenttiyksikköä). Kummassakaan ryhmässä työllisyys ei kuitenkaan noussut enää seurantavuoden 2 aikana. Sosiaali- ja terveysalan koulutukseen osallistuminen tutkintotavoitteisesti saattaa mahdollisesti vähentää työllisyyttä seuranta-ajalla.

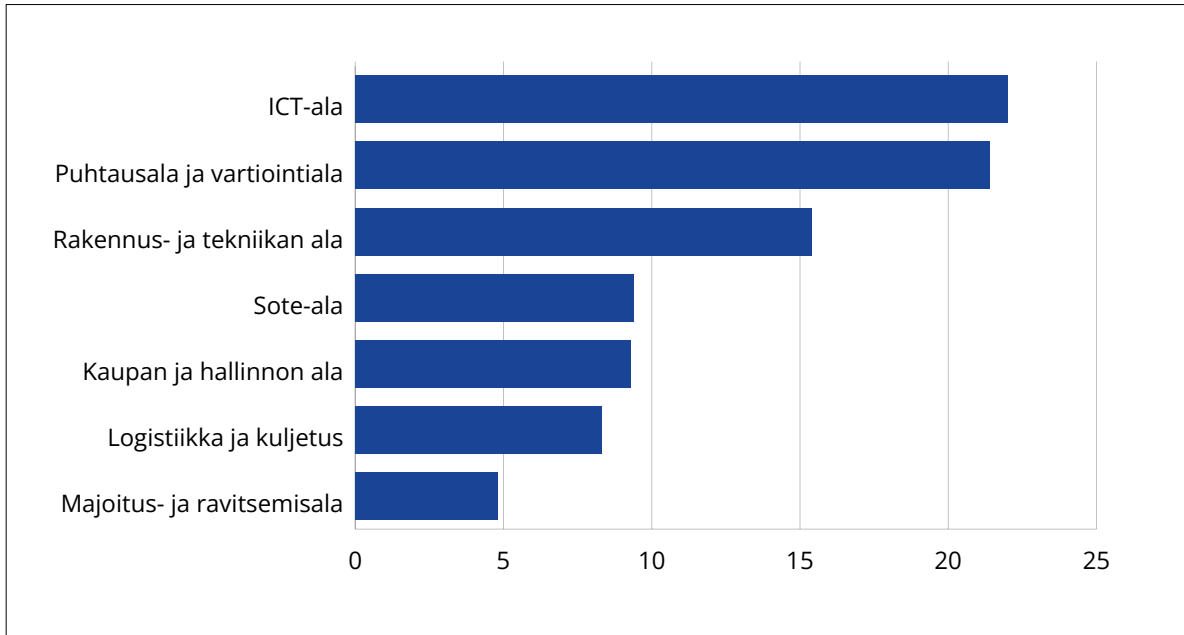
Kuvio 6. Puhtausalan ja vartiointialan koulutuksiin osallistuneiden työllisyys seuranta-ajalla kunkin vuoden lopulla (%)

Kuvio 7. Sosiaali- ja terveysalan koulutukseen osallistuneiden työllisyys seuranta-ajalla kunkin vuoden lopulla (%)

Kuviossa 8 on esitettyä työllisyyden prosentuaalinen muutos seuranta-ajalla työvoimakoulutukseen osallistumista edeltävän vuoden (vuosi -1) lopun ja seuranta ajan lopun (vuosi 2) välillä. **Kuviosta 8** nähdään, että työvoimakoulutukseen osallistumi-

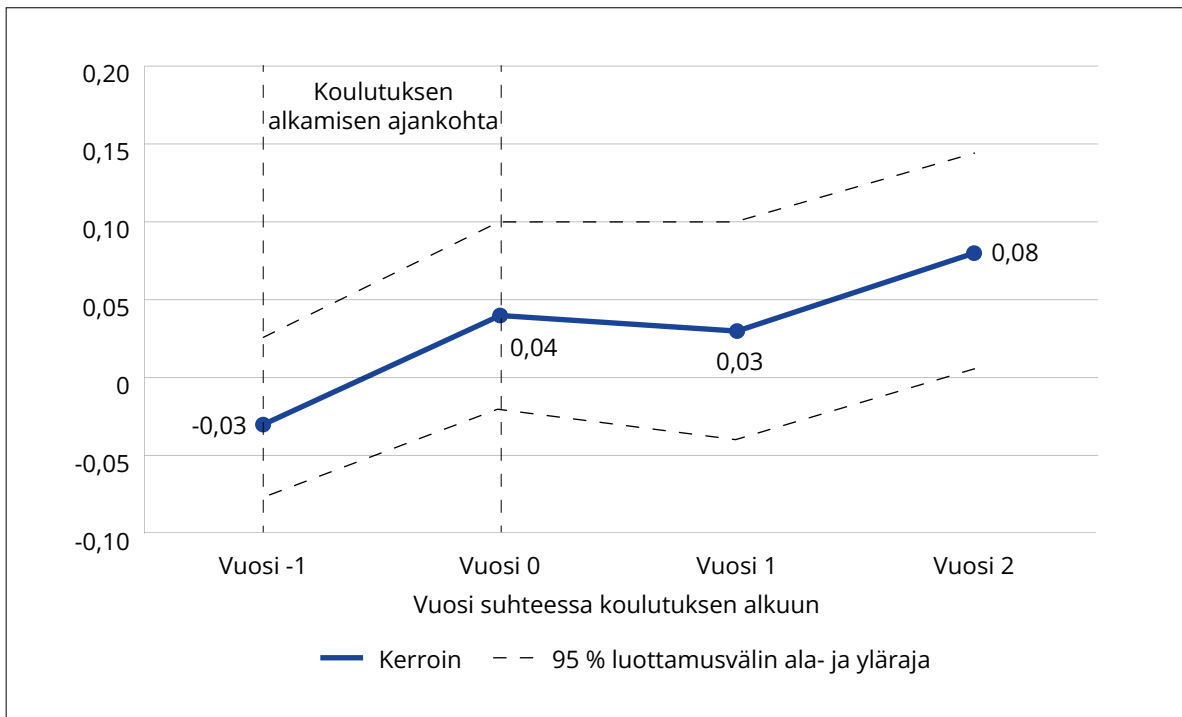
sen jälkeen työllisyys parani eniten ICT-alan sekä puhtausalan ja vartiointialan koulutuksiin osallistuneilla. Vähiten työllisyys nousi majoitus- ja ravitsemisalan koulutuksiin osallistuneilla.

Kuvio 8. Työvoimakoulutukseen osallistuneiden työllisyyden kehitys seuranta-aikana koulutusta edeltävän vuoden lopulta (vuosi -1) seurantavuoden 2 lopulle koulutusalan mukaan (%)

Yrittäjäkoulutukseen osallistuneiden (n=196) työllisyys (mukaan lukien yrittäjyys) väheni seurantavuoden 0 aikana verrattuna koulutukseen osallistumista edeltäneeseen vuoteen (vuosi -1) loppuun. Seurantavuoden 0 lopulla yrittäjäkoulutukseen osallistuneiden työllisyys oli vajaa 10 prosenttiyksikköä alhaisempi kuin edellisen vuoden lopussa. Kuitenkin seurantavuosien 0 ja 1 välillä yrittäjäkoulutukseen osallistuneiden työllisyys nousi merkittävästi. Seurantavuoden 1 lopussa yrittäjäkoulutukseen osallistuneiden työllisyys oli 23,3 prosenttiyksikköä korkeampi kuin seurantavuoden 0 lopussa. Seurantavuoden 2 loppuun mennessä yrittäjäkoulutukseen osallistuneiden työllisyys oli noussut edelleen seurantavuoden 1 lopusta 5 prosenttiyksikköä. Seurannan lopussa yli puolet yrittäjäkoulutukseen osallistuneista oli työllistyneitä.

Kotoutumiskoulutuksiin (n=363) ja maahanmuuttajille tarkoitettuihin työvoimakoulutuksiin osallistuneiden (n=74) maahanmuuttajien työllisyys niin ikään parani seurantajaksolla. Seurannan alussa maahanmuutosta voi monella kotoutumiskoulutukseen osallistuneella olla kulunut vain vähän aikaa ja kotoutumiskoulutuksessa tavoitteena on yleisempi suomalaisen yhteiskuntaan integroituminen kuin vain työllistyminen, joten työllistymispolkua ei pidä odottaa suoraviivaiseksi. Kotoutumiskoulutuksiin osallistuneiden työllisyys kuitenkin oli nousujohteista koko seuranta-ajan. Seurannan alussa kotoutumiskoulutukseen osallistuneista työssä oli vain 2 prosenttia, mutta seurannan lopulla joka neljäs. Maahanmuuttajille suunnattuihin ammatillisiin työvoimakoulutuksiin osallistuneiden työllisyys ei noussut seurantavuoden 0 aikana, mutta nousi selvästi seurantavuoden 1 aikana.

Kuvio 9. Työvoimakoulutukseen osallistuneiden työllisyys seuranta-ajalla suhteessa verrokkiryhmään kunkin vuoden lopulla. (n=795)

Kokonaisuudessaan vuonna 2018 Keski-Suomen ELY-keskuksen hankkimiin ammatillisiin työvoimakoulutuksiin osallistuneiden työllisyys oli seurantavuoden 0 lopulla matalammalla tasolla kuin työvoimakoulutusta edeltävän vuoden lopulla. Seurantavuoden 1 lopulla koulutukseen osallistuneiden työllisyys kokonaisuudessaan kuitenkin nousi selvästi. Seuranta-ajan lopulla vajaa puolet työvoimakoulutukseen osallistuneista oli työssuhteessa. Työvoimakoulutukseen osallistuneista työn ja koulutuksen ulkopuolella oli lähtötilanteessa 64 prosenttia ja seurantavuoden 2 lopulla 44 prosenttia. Seurannan lopulla jäljelle jääneeseen 10 prosenttiin voi kuulua esimerkiksi päätoimisia opiskelijoita.

Lopuksi vertailemme Keski-Suomen ELY-keskuksen hankkimiin ammatillisiin työvoimakoulutuksiin osallistuneiden työssäoloa, tuloja ja tulonsiirtoja kaltaistettuun verrokkiryhmään, joka muodostettiin taustatekijöiden mukaan niistä työnhakijoista, jotka olivat hakeneet samoihin Keski-Suomen ELY-keskuksen hankkimiin työvoimakoulutuksiin, mutta jotka eivät kuitenkaan niihin olleet osallistuneet. Näistä henkilöistä muodostettiin verrokkiryhmä,

jonka jäsenillä oli lisäksi taustatekijöiden mukaan mahdollisimman yhtä suuri todennäköisyys osallistua koulutukseen (vaikka eivät koulutukseen osallistuneetkaan).

Kuviossa 9 kerroin kuvaa työssäoloa suhteessa ja kuviossa 10 euromääräisiä tuloja sekä kuviossa 11 euromääräisiä tulonsiirtoja suhteessa verrokkiryhmään. 95 prosentin luottamusväli ala- ja yläraja ilmaisevat välin, jolle kertoimen arvot 95 prosentin todennäköisyydellä sijoittuvat. Yrittäjäkoulutukseen, kotoutumiskoulutukseen ja maahanmuuttajille suunnattuihin ammatillisiin työvoimakoulutuksiin osallistuneet tai hakeneet eivät ole näissä analyyseissä mukana. **Kuviossa 9** kerroin kuvaa työssäolon prosentuaalista erotusta suhteessa verrokkiryhmään ja **kuvioissa 10 ja 11** keskimääräisiä vuositasoisia euromääräisiä eroja suhteessa verrokkiryhmään. 95 prosentin luottamusvälin alaraja ja yläraja ilmaisevat alueen, jossa parametrin arvo on 95 prosentin todennäköisyydellä.

Kuviossa 9 on esitettyä työvoimakoulutukseen osallistuneiden työssäolo kunkin seurantavuoden lopulla suhteessa verrokkiryhmän työnhakijoihin.

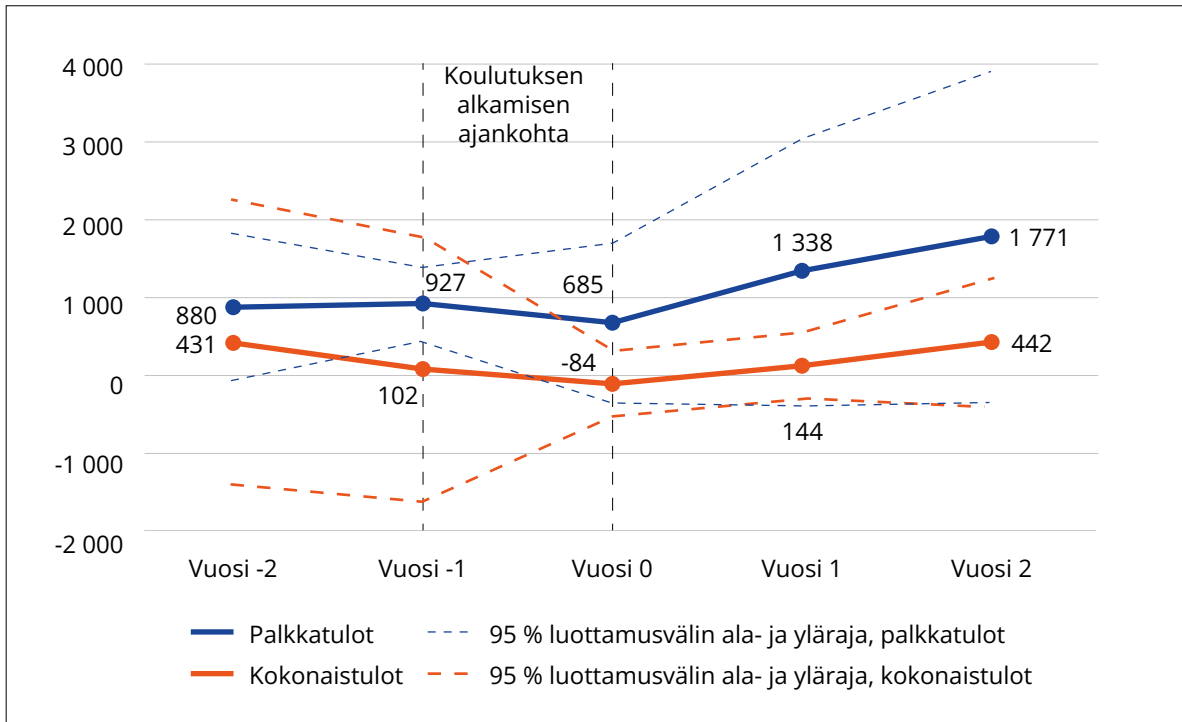
Kuviosta 9 nähdään, että työvoimakoulutuksiin osallistuneiden työnhakijoiden työssäolo oli seuranta-ajalla nousujohteista suhteessa verrokkiryhmän työnhakijoihin. Siinä missä edellä nähdyissä kuvailuissa analyyseissä nähtiin työvoimakoulutuksiin osallistuneiden työllisyyden laskeneen seurantavuoden 0 lopulla työvoimakoulutusta edeltävän vuoden lopulta, **kuviosta 9** nähdään, että suhteessa verrokkiryhmään työllisyys kuitenkin oli noussut jo seurantavuoden 0 aikana. Koulutukseen osallistumista edeltävän vuoden (vuoden -1) lopulla työvoimakoulutukseen osallistuneiden työllisyys oli verrokkiryhmän työnhakijoita 3 prosenttiyksikköä vähäisempää, mutta koulutukseen osallistumisvuoden (vuosi 0) lopulla heidän työllisyytensä oli verrokkiryhmän työnhakijoita 4 prosenttiyksikköä yleisempää.

Ero työllisyydessä työvoimakoulutuksiin osallistuneiden ja verrokkiryhmän työnhakijoiden välillä ei muuttunut seurantavuoden 1 aikana, mutta seurantavuoden 2 aikana ero työllisyydessä ryhmien välillä alkoi kuitenkin kasvaa edelleen. Seurantavuoden 2 lopulla työvoimakoulutukseen osallistuneet olivat (tilastollisesti merkitsevästi 8 prosenttiyksikköä useammin työssä kuin verrokkiryhmän työnhakijat. Toisin sanoen mitattuihin työvoimakoulutuksiin osallistuminen näytti olevan yhteydessä parempaan työllisyyteen.

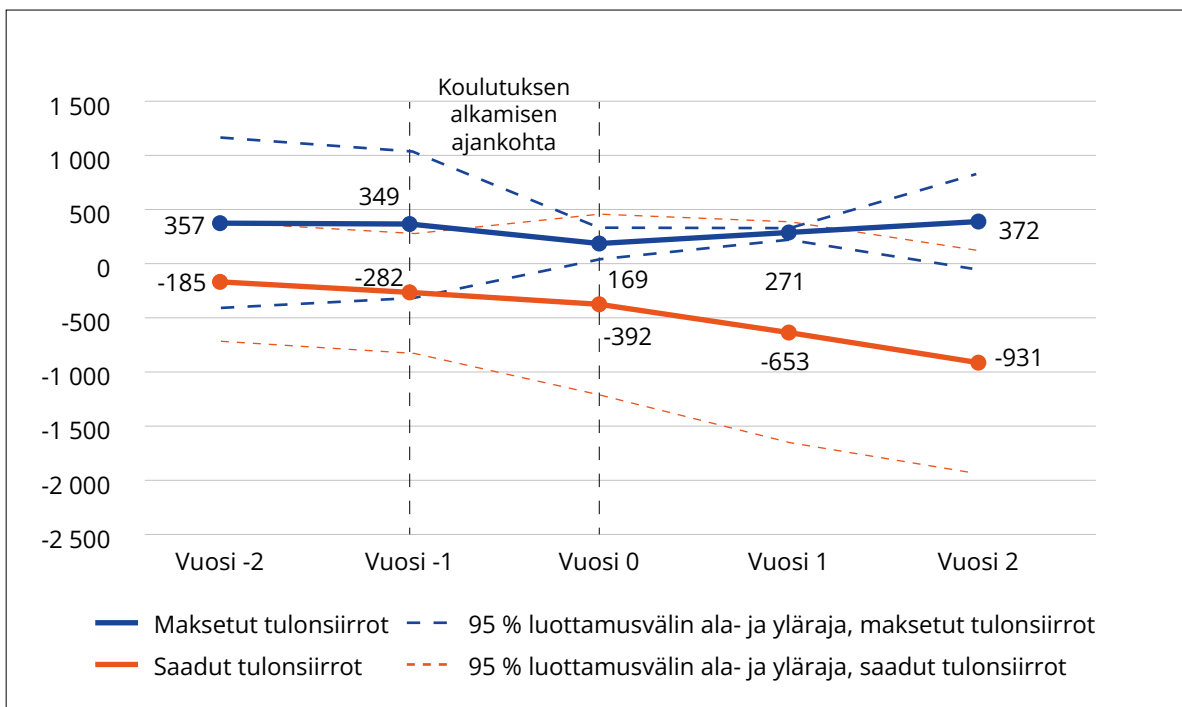
Lopuksi tarkastellaan ammatillisiin työvoimakoulutuksiin osallistuneiden tuloja ja tulonsiirtoja. Kuvailuvia jakaumia tarkasteltaessa havaittiin, että ammatillisiin työvoimakoulutuksiin osallistuneiden vuosittaiset kokonaistulot eivät kuitenkaan – työllisyyden vähenemisestä huolimatta – laskeneet juurikaan seurantavuoden 0 aikana. Vaikka koulutuksiin osallistuneiden palkkatulot putosivatkin seurantavuoden 0 aikana, niin koulutuksiin osallistuneiden saamat tulonsiirrot kuitenkin nousivat samaan aikaan. Seurantavuosien 1 ja 2 aikana koulutukseen osallistuneiden palkkatulot kasvoivat ja muut tulot sen sijaan vähenivät. Kuitenkin koulutuksiin osallistuneiden nettotulonsiirrot (henkilön maksamien ja saamien tulonsiirtojen välinen erotus) pysyivät negatiivisina koko seuranta-ajan, eli henkilöt saivat keskimäärin enemmän tulonsiirtoja kuin he maksoivat. Koulutukseen osallistuneiden nettovaikutus julkiseen talouteen suorien tulonsiirtojen osalta oli siis keskimäärin negatiivinen koko seuranta-ajalta.

Kuviossa 10 on esitettyä ammatillisiin työvoimakoulutuksiin osallistuneiden keskimääräisten

vuotuisten palkkatulojen ja kokonaistulojen (kaikki tulot, mukaan lukien tulonsiirrot) ero verrokkiryhmän työnhakijoiden vuotuisiin keskimääräisiin palkkatuloihin ja kokonaistuloihin seuranta-ajalla. **Kuviosta 10** nähdään, että työvoimakoulutuksiin osallistuneiden vuosittaisten palkkatulojen kehitys näyttää positiiviselta verrokkiryhmän työnhakijoihin nähden, mutta erot työvoimakoulutusten jälkeen eivät ole tilastollisesti merkitseviä. Sama pätee maksettuihin ja saatuihin tulonsiirtoihin (**katso Kuvio 11**): suhteessa verrokkiryhmän työnhakijoihin työvoimakoulutuksiin osallistuneiden saamat tulonsiirrot vähenivät ja heidän maksamansa tulonsiirrot lisääntyivät, mutta erot eivät ole käytetyllä seuranta-ajalla tilastollisesti merkitseviä.

Kuvio 10. Työvoimakoulutukseen osallistuneiden vuotuisten keskimääräisten palkkatulojen ja kokonaistulojen ero suhteessa verrokkiryhmään kunkin seurantavuoden ajalta. (n=795) (inflaatiokorjattu elinkustannusindeksillä vuoden 2020 tasoon)

Kuvio 11. Työvoimakoulutukseen osallistuneiden vuotuisten maksettujen ja saatujen tulonsiirtojen ero suhteessa verrokkiryhmään kunkin seurantavuoden ajalta. (n=795) (inflaatiokorjattu elinkustannusindeksillä vuoden 2020 tasoon)

5. Johtopäätökset

Raportissa tarkasteltiin Keski-Suomen ELY-keskuksen hankkimia työvoimakoulutuksia vuodelta 2018. Tutkimuksessa seurattiin niiden työnhakijoiden työssäoloa, tuloja, sekä maksettujen ja saatujen tulonsiirtojen määrää ennen ja jälkeen koulutukseen osallistumisen. Tarkastelussa olivat erilaiset ammatilliset työvoimakoulutukset, yrittäjäkoulutukset, kotoutumiskoulutukset ja maahanmuuttajille suunnatut ammatilliset työvoimakoulutukset. Aineistoina käytettiin Keski-Suomen ELY-keskuksen koulutuksista ja osallistujista keräämiä tietoja sekä Tilastokeskuksen rekisteriaineistoja.

Analyysin perusteella voidaan todeta, että työvoimakoulutuksiin osallistuneiden työllisyys kehittyi positiivisesti koulutuksen jälkeen. Ammatillisiin työvoimakoulutuksiin osallistuneiden työllisyys parani erityisesti ICT-alan ja puhtaus- ja vartiointialan koulutuksiin osallistuneilla. Lisäksi yrittäjäkoulutuksiin, kotoutumiskoulutuksiin ja maahanmuuttajille suunnattuihin työvoimakoulutuksiin osallistuneiden työllisyys kehittyi positiivisesti.

Alakohtaisista eroista huolimatta kokonaisuudessaan koulutuksiin osallistuneiden työllisyys ei kuitenkaan noussut sen vuoden aikana, jona he osallistuivat työvoimakoulutukseen. Työvoimakoulutuksesta onkin saatu aiemmin tutkimushavaintoja, joiden mukaan työvoimakoulutukseen osallistuminen ei useinkaan ole positiivisesti yhteydessä työllisyyteen lyhyellä seuranta-ajalla (esimerkiksi Card ynnä muut 2018). Vastaavia havaintoja on saatu myös muiden työvoimapolitiittisten toimenpiteiden osalta (Van Ours, 2004). Ilmiötä on selitetty lukkiutumisasiikutuksella (katso Ham & Lalonde

1996), eli sillä, että osallistuminen koulutukseen tai muuhun toimenpiteeseen on osin pois avoimille työmarkkinoille työllistymisestä. Koulutukseen osallistuminen voi joissain tilanteissa myös näyttäytyä aktiivista työnhakua houkuttelevammalta vaihtoehdolta (katso Calmfors 1994). Tässä tapauksessa lukkiutumisasiikutus voisi tarkoittaa sitä, että koulutukseen osallistuminen olisi voinut vähentää aktiivista työnhakua.

Kuitenkaan suhteessa verrokkiryhmään ei havaittu työllisyyden vähenemistä lyhyellä seuranta-ajalla. Toisin sanoen, koulutuksiin osallistuneiden työllisyys oli lyhyellä aikavälillä parempaa kuin verrokkiryhmän työllisyys. Lisäksi koulutukseen osallistuneiden työllisyys oli parempaa myös pidemmällä aikavälillä. Suhteessa verrokkiryhmän työnhakijoihin Keski-Suomen ELY-keskuksen hankkimiin työvoimakoulutuksiin osallistuneet työnhakijat työllistyivät nopeammin ja heidän työllisyytensä oli tilastollisesti merkitsevästi positiivisempaa sekä lyhyellä että pidemmällä aikavälillä, eli vielä noin (reilun) kahden vuoden kuluttua työvoimakoulutukseen osallistumisesta. Tulokset osoittavat, että Keski-Suomen ELY-keskuksen hankkimat työvoimakoulutukset ovat voineet lisätä osallistujien työllisyyttä.

Tuloissa ja tulonsiirroissa ei havaittu tilastollisesti merkitseviä eroja ryhmien välillä koulutusten jälkeisellä seuranta-ajalla. Yhtenä selittävä tekijänä tälle voi olla työsuhteiden laatu. Jatkotutkimuksissa tulisivat mitata työvoimakoulutusten jälkeistä työllistymistä tarkemmilla mittareilla, jotka huomioivat työssäolon laatua yksityiskohtaisemmin. Vasteena voisi käyttää esimerkiksi työssäolopäiviä kuvaavaa muuttujaa.

Liite 1 Aineiston taustamuuttajat

Analyysissä käytettiin aineistona Tilastokeskuksen rekistereistä koottua pitkittäisaineistoa, johon lisättiin tunniste vuonna 2018–2019 Keski-Suomen ELY-keskuksen hankkimiin työvoimakoulutuksiin hakeneille, koulutukseen hyväksytyille sekä koulutuksen aloittaneille. Aineisto ei sisällä tietoa työvoimakoulutuksen loppuun saattamisesta tai osallistumisen keskeyttämisestä. Jotta työvoimakoulutukseen osallistuneita voitaisiin havainnoida riittävän pitkällä seuranta-ajalla, analyysiin otettiin mukaan vain vuonna 2018 arvioitaviin koulutuksiin osallistuneet työnhakijat.

TE-hallinnon URA-järjestelmään tallennetut sosiaaliturvatunnukset liitettiin rekisteriaineistoon. Järjestelmään kirjattujen työvoimakoulutuksiin osallistujien henkilötunnukset pseudonymisoitiin, ja yksilöitiin Tilastokeskuksen rekistereistä. Vertailuaineistoon otettiin mukaan vain vuoden 2018 aikana työnhakijoina olleita henkilöitä. Lisäksi vertailuun otettiin mukaan vain henkilöitä, jotka asuivat Jyväskylässä tai muissa Keski-Suomen kunnissa.

Lopuksi käydään läpi kaltaistamisessa käytettyjen taustamuuttajien luokittelu. Sukupuoli oli vain kaksiluokkainen muuttuja. Syntyperä niin ikään oli kaksiluokkainen (syntynyt Suomessa tai syntynyt ulkomailla). Koulutusta mitattiin seurannan alkamisvuotta edeltävän vuoden lopulta (eli vuoden 2017 lopulta) ja lasten lukumäärää koulutuksen alkamisvuodelta. Koulutusta mitattiin kolmiportaisella asteikolla: ei perusasteen jälkeistä koulutusta, toisen asteen tutkinto ja korkeampi koulutus. Lasten lukumäärää mitattiin kolmiportaisella asteikolla: 1 lapsi, 2 lasta ja 3 tai useampi lapsi.

Ikää ja siviilisäätystä mitattiin seurannan alkamisvuotta edeltävän vuoden (2017) lopulta. Tutkimushenkilöt olivat siis vuoden vanhempia seurannan alkamisvuoden lopulla. Työssäolo- ja työttömyyskuukausien määrää, palkkatuettuun työhön sijoitettuna oloa, työvoimakoulutukseen osallistumista mitattiin kahdelta alkamisvuotta edeltävältä vuodelta. Ikä oli luokiteltu viiteen luokkaan: alle 20-vuotiaat, 20–29-vuotiaat, 30–39-vuotiaat, 40–49-vuotiaat ja 50-vuotiaat ja sitä vanhemmat. Työssäolokuukaudet ja työttömyyskuukaudet ilmaisevat kuinka monta kuukautta vuoden aikana henkilö oli ollut työssä tai työttömänä. Palkkatuettuun työhön sijoitettuna oloa ja työvoimakoulutukseen osallistumista kuvaavat kaksiluokkaiset muuttajat, jotka ilmaisevat sen, oliko henkilö vuoden aikana osallistunut näihin työllistymistä edistäviin toimenpiteisiin. Asuinkunta otettiin malliin seurannan alkamisvuotta edeltävän vuoden lopulta, eli vuoden 2017 lopulta.

6. Lähteet

Aho, S. ja Kunttu, S. (2001). Työvoimapolitiittisten toimien vaikuttavuuden tutkiminen rekisteriaineistojen avulla: menetelmäkehittäjä ja 1994–1997 toteutettuja toimia koskevia tuloksia. Helsinki: Työministeriö, Työpoliittinen tutkimus 233.

Aho, S. ja Mäkiäho, A. (2017). Maahanmuuttajat ja työvoimapolitiittisten toimenpiteiden vaikuttavuus. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 26/2017. Helsinki: Työ- ja elinkeinoministeriö.

Aho, S., Tuomala, J., Hämäläinen, K. ja Mäkiäho, A. (2018). Työvoimapolitiittisten toimien kohdistuminen ja niihin osallistuvien työllistyminen. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 19/2018, Valtioneuvoston kanslia.

Alasalmi, J; Busk,H; Kauhanen,A; Leinonen, T; Solovieva, S; Valkonen,T; Viikari-Juntura, E. (2020) Työpolitiikka ja työllisyysaste: tutkimukseen perustuvia johtopäätöksiä. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2020:33 https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162271/VNTEAS_2020_33.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Andersson Joona, P. ja Nekby, L. (2012). Intensive Coaching of New Immigrants: An Evaluation Based on Random Program Assignment. The Scandinavian Journal of Economics, 114(2), 575-600.

Brown, A. J., & Koettl, J. (2015). Active labor market programs-employment gain or fiscal drain?. IZA Journal of Labor Economics, 4, 1-36.

Caliendo, M., Künn, S. ja Schmidl, R. (2011). Fighting Youth Unemployment: The Effects of Active Labor Market Policies. IZA Discussion Paper nro. 6222. IZA Institute of Labour Economics.

Caliendo, M. ja Schmidl, R. (2016). Youth unemployment and active labor market policies in Europe. IZA Journal of Labor Policy, 5, 1.

Caliendo, M. & Kopeinig, S. (2008). Some practical guidance for the implementation of propensity score matching. Journal of Economic Surveys, 22(1), 31-72.

Calmfors L (1994) Active labour market policy and unemployment: a framework for the analysis of crucial design features. OECD J Econ Stud 1994:7-47

Card, D., Kluve, J. ja Weber, A. (2010). Active Labour Market Policy Evaluations: A Meta-Analysis. The Economic Journal, 120(548), F452-F477.

Card, David, Jochen Kluve, and Andrea Weber. "What works? A meta-analysis of recent active labor market program evaluations." Journal of the European Economic Association 16.3 (2018): 894-931.

Carling, K. ja Richardson, K. (2004). The relative efficiency of labor market programs: Swedish experience from the 1990s. Labour Economics, 11(3), 335-354

Card, D., Kluve, J. ja Weber, A. (2010). Active Labour Market Policy Evaluations: A Meta-Analysis. The Economic Journal, 120(548), F452-F477.

Card, D., Kluve, J. ja Weber, A. (2018). What Works? A Meta Analysis of Recent Active Labor Market Program Evaluations. Journal of the European Economic Association, tulossa.

- Kroft, K., Lange, F. ja Notowidigdo, M. J. (2013). Duration dependence and labor market conditions: Evidence from a field experiment. *The Quarterly Journal of Economics* 128(3): 1123-1167
- Ham John C., Lalonde Robert J. (1996) "The Effect of Sample Selection and Initial Conditions in Duration Models: Evidence from Experimental Data on Training." *Econometrica*, 64, 175-205.
- Heinonen, E. & Hämäläinen, K. & Räisänen, H. & Sihto, M. & Tuomala, J. (2004) Mitä on työvoimapolitiikka? VATT julkaisu 38. Helsinki: Valtion taloudellinen tutkimuskeskus
- Hämäläinen, K. (2002). The Effectiveness of Labour Market Training in Different Eras of Unemployment. Teoksessa Ilmakunnas, S. ja Koskela, E. (toim.) *Toward Higher Employment*. VATT-julkaisu nro. 32. Helsinki: Valtion taloudellinen tutkimuskeskus (VATT).
- Hämäläinen, K. (2005). Työvoimapolitiikan arvioinnin sietämätön vaikeus. Teoksessa Hämäläinen, K., Taimio, H. ja Uusitalo, R. (toim.) (2005) *Työttömyys – taloustieteellisiä puheenvuoroja*. Helsinki: Edita/Palkansaajien tutkimuslaitos.
- Hämäläinen, K., Hämäläinen, U. ja Tuomala, J. (2014). The Labour Market Impacts of a Youth Guarantee: Lessons for Europe? Helsinki: Valtion taloudellinen tutkimuskeskus, VATT Working Papers 60.
- Kangasharju, A. (2022) Hyvinvointi paranee kohtaamisilla. *Työpoliittinen aikakauskirja* 4/2022
- Lechner, M., Miquel, R. ja Wunsch, C. (2011). Long-Run Effects of Public Sector Sponsored Training in West Germany. *Journal of the European Economic Association*, 9(4), 742-784.
- Liechti, F, Fossati, F., Bonoli, G, Auer, D. (2017) The Signalling Value of Labour Market Programmes, *European Sociological Review*, Volume 33, (2) , Pages 257-274, <https://doi.org/10.1093/esr/jcw061>
- Myrskylä, P. (2011) Nuoret työmarkkinoiden ja opiskelun ulkopuolella. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu. Työ ja yrittäjyys 12/2011. http://www.tem.fi/files/29457/TEM_12_2011_netti.pdf
- Pekkarinen, T. (2006). Toimenpiteiden vaikutusten arviointi empiirisessä mikrotaloustieteessä. *Kansantaloudellinen aikakauskirja*, 102(3), 307-320.
- Pyökkänen, Elina (2022) Meillä ei ole varaa olla ratkaisematta kohtaanto-ongelmaa <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/meilla-ei-ole-varaa-olla-ratkaisematta-kohtaanto-ongelmaa>
- Raunio, M. (2015). Innovaatiotalouden maahanmuuttopolitiikka. Kansainvälinen muuttoliike, maahanmuuttajat ja innovaatiopolitiikka. TEM-julkaisu 33/2015, Työ- ja elinkeinoministeriö, Helsinki.
- Scarpetta, S., Sonnet, A. ja Manfredi, T. (2010). Rising Youth Unemployment During The Crisis: How to Prevent Negative Long-term Consequences on a Generation? Paris: OECD Social, Employment and Migration Working Papers No. 106.
- Sundvall, S. (2017) Opiskelulla tehoa työllistymiseen.: Omaehtoinen opiskelu ja ammatillinen työvoimakoulutus Uudenmaan TE-toimiston koulutuspalveluina. Uudenmaan ELY-keskus <https://www.doria.fi/handle/10024/143980>

Sutela, H. (2021) Koronan satoa: nuoret naiset opiskelevat, miehet enemmän työttöminä. Tilastokeskus: Tieto ja trendit. <https://www.stat.fi/tietotrendit/blogit/2021/koronan-satoa-nuoret-naiset-opiskelevat-miehet-enemman-tyottomina/>

Vauhkonen, Teemu & Latvala, Antti (2023) Ohjaamon jälkeen. Työelämän tutkimus. Julkaistavaksi hyväksytty.

Vauhkonen, Teemu. (2022) Aika näyttää. Tutkimus Ohjaamoiden vaikutuksista. Keski-Suomen ELY-keskus. <https://www.mixedmethods.fi//aika-nayttaa-tutkimus-ohjaamoiden-vaikutuksista/>

Vauhkonen, Teemu & Salasuo, Mikko (2021) Helsinkiläisnuorten ylisukupolvinen syrjäytyminen: Tuloksia Mukana-ohjelman taustatutkimuksesta julkaisussa Kvartti: Helsingin kaupungin tietokeskuksen neljännesvuosijulkaisu. 2021, 1. <https://www.mixedmethods.fi//helsinkilaisnuorten-ylisukupolvinen-syrjaytyminen/>

Vauhkonen, Teemu & Hoikkala, Tommi (2020) Syrjäytymisen lasku: Tutkimus syrjäytymisestä, sen kustannuksista ja kohdennetun nuorisotyön vaikuttavuudesta Helsinki: Nuorisotutkimusseura Nuorisotutkimusverkosto. https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/syrjaytymisen_lasku.pdf

Vauhkonen, Teemu & Kallio, Johanna & Kauppinen, Timo & Erola, Jani (2017a) Intergenerational accumulation of social disadvantages across generations in young adulthood julkaisussa: Research in Social Stratification and Mobility. 2017, 48 <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0276562416300634>

Vauhkonen, Teemu & Kallio, Johanna & Erola, Jani (2017b) Sosiaalisen huono-osaisuuden ylisukupolvisuus Suomessa julkaisussa: Yhteiskuntapolitiikka. s. 501–512 11 <https://www.julkari.fi/handle/10024/135433>

LAAVA

Laatua ja vaikuttavuutta